

Florin Oncescu

LOCUL UNDE SE DESENEAZĂ VULTURI

1.

Mi-am început munca la TRIEL Ltée, firmă din Jolimouton, în ianuarie. Jolimouton este o localitate de zece mii de suflete, din Mauricie. Două sute de kilometri de autostradă o separă de Montreal. Parcurg această distanță săptămână de săptămână, în ambele sensuri, ca teleghidat. Nimic complicat în viața mea, acum. La Montreal am familia, la Jolimouton, sursa de bani.

Am biroul în casa patronului, Monsieur Laflèche. Clădire solidă, fost sediu de primărie. Prin fereastră văd stânca aducând a cap de berbec, de la care-și trage numele orășelul. Natura cutezătoare a stăpânului casei este reflectată în mesajele mobilizatoare lipite mai peste tot, pe etajerele de cărți din birou, pe ușa frigiderului de la bucătărie, unde-mi prepar cafelele, pe faianța de la toaletă. Aleg două, la întâmplare:

“Aventura! Multe lucruri par imposibile atâta timp cât nu le-ai încercat!”

“Șase inamici de învins, pentru cine vrea să reușească: somnul, violența, frica, furia, lenea... și obiceiul de a lăsa pe mai târziu” (cu mențiunea – proverb hindus).

Monsieur Laflèche este pasionat de tot ce mișcă și este prevăzut cu un motor. În tinerețe nu și-a pierdut prea mult timp prin școli... Prea ocupat să strângă bani. A muncit douăzeci de ani în construcții, în Marele Nord. Acum, când banii i se înmulțesc de la sine, în afaceri în sectorul imobiliar, recuperează timpul pierdut. Este un autodidact cu lecturi deja întinse. Adoră cărțile gen “Totul despre proiectarea și construcția elicopterului, pe înțelesul minților netehnice”. Este abonat la o sumedenie de reviste ale asociațiilor de constructori amatori... Constructori de orice... Bărci, mașini de cursă, minisubmarine, aparate de zburat. Citește totul, cărți și reviste, cu un marcator portocaliu în mână. Într-o oră îți colorează pe puțin o sută de pagini. Ceea ce colorează îl întărește, îi trezește idei. Așa s-a născut ideea triglisorului, un vehicul dotat cu un motor de autoturism și cu trei elice. Numele lui sugerează tripla utilitate. Triglisorul este capabil să se târască, să plutească și să zboare, să înfrunte trei elemente, așadar... Pământul, apa și aerul. De aici numele firmei, TRIEL.

Ce mi se cere mie, la TRIEL Ltée, este furnizarea suportului tehnico-științific necesar realizării triglisorului. Realizarea efectivă are loc într-o mică hală, alături de casă. Monsieur Laflèche lucrează cot la cot cu muncitorul firmei, cam șapte din cele opt ore ale zilei de muncă. O oră și-o rezervă pentru a se dumiri pe ce-și plătește inginerul. N-am o marjă de manevră prea mare. Nu pot spune “nu se poate”. Uneori, suportul tehnico-științific e de

negăsit. Invenția e prea îndrăzneță. Sunt nevoit să caut pe fugă un suport științifico-fantastic. Nimic exagerat... Jocuri de coeficienți, argumentație în derapaj controlat, ipoteze... Multe ipoteze...

2.

Am o cameră cu chirie, într-un imobil al cărui proprietar este o bancă. Louis și Catherine, un cuplu tânăr, asigură serviciile de *conciergerie*. Camera mea este la etaj, în fundul culoarului, lângă toaletă. Tot la etaj mai sunt alte patru camere. Christian și Gilles ocupă, fiecare, câte una, Robin și Hélène o împart pe-a treia iar a patra este liberă. La parter, în afara apartamentului lui Louis și Catherine, se găsesc salonul de folosință comună și încă două camere. Dintre ele e ocupată doar una, de Carole și fițița ei.

Când, în căutare de locuință, am nimerit la adresa mea de-acum, Louis mi-a arătat cele trei camere atunci disponibile. Cea de la parter avea lipit pe perete un poster cu James Dean. Rebelul fără cauză merge, cu capul între umeri, cu țigara-n gură și cu mâinile în buzunarele paltonului, de-a lungul unui bulevard pustiu. În camera de la etaj care m-a atras mai mult, am dat peste un desen înfățișând un vultur... Unul aflat în picaj, în momentele premergătoare înhățării prăzii. Această schimbare de totem mi s-a părut de bun augur.

Desenul cu vulturul este executat cu creionul, pe ușa debaralei pentru haine. Acoperă o suprafață de o jumătate de metru pătrat. Conturul păsării este

trasat cu precizie, în linii drepte. Pete compacte evidențiază penajul aripilor. Privind desenul mai de aproape, descopăr o rețea rectangulară de linii subțiri, care a servit la realizarea operei. Pe puțin o jumătate de zi de lucru, îmi spun. Atâta efort, pentru decorarea unei camere închiriate... Ajungi să te-ntrebi ce fel de om e autorul...

3.

Louis și Catherine se îngrijesc de imobil în timpul lor liber. Altfel, Louis lucrează serile ca ospătar într-un restaurant de lux iar Catherine este angajată în firma de croitorie-curățătorie a maică-si. Louis este înalt și grăsuliu, Catherine este scundă și grăsulie. Au un băiețel de un an, grăsuliu și el. Au o mașină Honda Civic nouă. Louis este absolvent de colegiu, Catherine are o diplomă universitară în istoria artei, luată la Montreal.

Cu Louis vorbesc doar strictul necesar, pe tema relației care ne leagă. Cea dintre administratorul de imobil și unul dintre locatari. Când ne vedem, nu mă întrebă ce mai fac ci cum îmi merge slujba. Într-o seară nu-i spun, ca de obicei, că slujba merge bine, îl las să înțeleagă că am anumite nemulțumiri. Câteva zile la rând, Louis pare preocupat de presupusul meu necaz. Insistă să-i spun cum evoluează situația. Îi e teamă că-mi pierd slujba... altfel spus, că nu voi mai avea nevoie de camera lui.

Cu Catherine am altfel de discuții. Vorbim despre viața la Montreal și despre studiile pe care ea

le-a făcut acolo... Despre planurile ei de a îmbina croitoria și arta... Catherine urmează un curs de croitorie, o seară pe săptămână.... Ceva de înaltă calificare, la Trois Rivières, orașul mai mare din zonă.

4.

Christian, un tip de patruzeci de ani, salută și răspunde la salut cu căldură. Seara și-o petrece în fața televizorului din salon, cu o canetă de bere în mână. Îi țin uneori companie, în timpul jurnalului de la zece. Greu de atras într-o conversație... Răspunde “da-da” la orice întrebare. Ziua, când nu este plecat, ușa de la camera lui rămâne larg deschisă. În timpul pauzei de prînz, uneori vin să mănânc acasă. În timp ce trec pe coridorul de la etaj, mi se întâmplă să-l văd stînd întins în pat, cu palmele sub ceafă, privind tavanul. Nimic mai trist decît privitul tavanului, între douăsprezece și unu ziua... Christian are o meserie, lipitul de mochete, însă business-ul lui nu merge în lunile de iarnă.

5.

Robin este vânzător într-un magazin de scutere de zăpadă. În seara în care facem cunoștință îmi spune, privindu-mă drept în ochi și accentuându-și vorbele: “Je suis vendeur”. Dau din cap, moale. “Vendeur”, repetă Robin. Îl privesc, la rîndul meu, cu maximă atenție. Cămașă albă, încheiată la ultimul

nasture, cap tuns impecabil, obraji rași la sânge, chip cu trăsături regulate, reflectând ambiția de a face carieră într-un supermarket. L-am mai văzut, cu siguranță, de vreo mie de ori. Îi spun: “E bine”.

Hélène, prietena lui, este o brunetă slabă și înaltă. Își caută intens de lucru, ca agent de publicitate, pentru orice fel de firmă. Îmi cere amănunte despre TRIEL Ltée dar ce-i spun n-o încurajează să-și încerce șansa pe lângă monsieur Laflèche.

Hélène are o calitate mai degrabă rară, azi. E curioasă. Vrea să afle unde este situată România, pe harta lumii. Se scuză, în același timp, de neștiința ei. Mă-ntreabă apoi de ce-am venit în Canada. Îmi suflă și răspunsul: “Ai vrut să scapi de persecuția politică, nu-i așa?” O privesc, să mă asigur că nu glumește. Hélène pare cât se poate de serioasă. “Nu chiar de asta, spun. Mai degrabă din interes turistic.” Răspunsul meu o lasă mută. O idealistă, Hélène...

După toate aparențele, Robin și Hélène sunt în epoca marelui amor. Se sărută în timpul cinei, în salon, nesinchisindu-se de eventualii spectatori. Seara fac baie împreună. Partidele lor de stropit pot fi auzite din camera mea. Robin are cam treizeci de ani... Hélène, cam patruzeci.

6.

Carole este mămică la timp complet. Se agită întruna prin salon, pregătind biberoanele fetei. Tot

timpul cu urechea ciulită, să-i audă țipetele. Seara o înfofoleşte bine, o pune într-o sanie jucărie și-o scoate la plimbare, în gerul de minus douăzeci de grade sub zero. Altfel, Carole este o blondă atractivă... Una cam stresată dar totuși conștientă de valoarea capitalului ei. Aproape seară de seară mă roagă s-o reped cu mașina undeva... ici-colo, până la farmacie, până la o verișoară... O aștept în mașină, cu radio-ul deschis, cât timp își rezolvă problema... În cinci minute, cel mult, e înapoi.

Cam două seri pe săptămână, Carole are un vizitator. Un individ discret. Când vine el, Carole pregătește masa în salon, pentru ei doi. Dacă ne nimerim vruncul dintre locatari pe-acolo, ea e numai zâmbet, el pare că-și ține respirația.

7.

Gilles, vecinul de palier, mă întreabă dacă, în camera mea, mai există desenul cu vulturul. Îmi mărturisește că el l-a făcut. A locuit cândva în camera ocupată acum de mine, îmi spune.

Chiar are figură de artist plastic, remarc. Unul flămând, aflat nu de ieri în așteptarea gloriei. Păr netuns, negru și cărlionțat, mustață de mușchetar, răsucită la capete, obraji supți și ochi afundați în orbite.

- Lucrezi la GIGATECH? mă mai întreabă artistul.

GIGATECH este uzina cea mare din Jolimouton. Îi vorbesc de slujba mea, la TRIEL. Pronunț cuvântul “triglisor”. Devine brusc foarte interesat.

- Triglisor? Uauuu...! Trebuie să fie superexcitant să te ocupi cu-așa ceva! Ce viteză are chestia asta pe apă? Dar pe uscat? Care e viteza minimă la decolare? Ce motor are?...

Mă antrenează într-un adevărat meci de ping-pong. Întreabă... îi răspund... După trei-patru întrebări își ia câte-o mică pauză, să mediteze la informațiile primite. Apoi iar întreabă... Sunt forțat să constat că desenatul pe uși este, pentru Gilles, o preocupare minoră, una rezervată tristelor zile de iarnă... Că tehnica este marea lui pasiune! Pare că știe totul despre avioane. Viteze, puteri, secrete de fabricație... Un alt monsieur Laflèche, îmi zic.

- Tu cu ce te ocupi? întreb, la rândul meu.

- Diverse... Munci de tot felul...

Gilles nu pare prea bucuros să răspundă la o asemenea întrebare. Însă are planuri mărețe! Acum stă cuminte, îmi spune, să treacă iarna, dar la vară își va face ultimele opt ore de pilotaj care-l mai separă de obținerea unui certificat de instructor de zbor... pe avioane ultraușoare... În Statele Unite e mare nevoie de astfel de instructori, spune Gilles.

Într-un week-end, la început de februarie, Carole mă roagă s-o iau și pe ea, cu fetița cu tot, la Montreal. Vrea să-și vadă mama. Carole vine din Montreal, din zona centrală a părții francofone, *plateau Mont-Royal*. Este deci fată de pe “platou”, calitate pe care cu mândrie și-o revendică.

Pe drum, fetița, băgată în sania de plastic pusă pe bancheta din spate, doarme întruna. După terminarea școlii, îmi spune Carole, viața se complicase... Prea multe baruri în zonă, prea mare agitație... În timp, sfârșești prin a te sătura... În Jolimouton a călcat pentru prima oară în urmă cu doi ani. Își vizita verișoara stabilită aici. La un party l-a cunoscut pe Daniel, îngrijitor al terenului de golf. *Coup de foudre*. S-au instalat împreună, ei doi și băiețelul lui de șase ani. Apoi, cândva în toamna anului trecut, a apărut fetița. Ceva n-a mers atunci și Daniel a decampat, luându-și cu el băiatul. Ea, Carole, a rămas la Jolimouton, însă a abandonat fostul apartament familial pentru o cameră... Camera în care locuiește acum. Daniel nu-i băiat rău, îmi spune Carole, dar are o mamă nebună. Treptat-treptat mă lămuresc... Daniel este vizitatorul care nu vrea să socializeze cu noi, colocatarii...

Pe măsură ce ne apropiem de Montreal, Carole e din ce în ce mai veselă. Fumează, cu geamul de pe partea ei deschis. Își face planuri cu voce tare, pentru cele trei seri pe care le are de petrecut pe “platou”. Ieșirea la discotecă e prima acțiune menționată. Când trecem podul Charles de Gaulle, de intrare pe insulă, își scoate o țigară mai specială. Face bine, îmi spune,

râzând. Mă-ndeamnă să trag și eu un fum. Trag două, de curiozitate, dar nu văd diferența. Așa e la-nceput, mă asigură Carole. Când ne apropiem de ieșirea de pe autostradă, fac o manevră cam bruscă. Sania alunecă pe bancheta din spate și se răstoarnă. Fetița începe să urle, de undeva, de jos. Carole o ia în brațe dar fetița e greu de liniștit. Nu apreciază felul în care a fost trezită.

9.

O nouă întâlnire cu Gilles... o nouă discuție pe teme tehnico-științifice. De la detaliile ultimei catastrofe aviatice trecem la virtuțile aerodinamice ale pieii de rechin iar de-aici, mai departe, la aceleași atribute ale mingii de golf...

Inevitabil, ajungem la triglisor. Gilles vrea să știe ce se mai petrece la TRIEL. Îi spun că Monsieur Laflèche se gândește deja la momentul lansării la apă a invenției, cândva după dezgheț... că, în acest scop, a ochit un lac prin împrejurimi... “Lac à la truite”, lacul cu păstrăvi... Auzindu-mă, Gilles dă din cap, cu un aer de cunoscător. Pe malul aceluiași lac își au părinții lui casa, îmi explică. O situație frecventă pe-aici, am constatat. Părinți cu case și pensii confortabile, copii trecuți de prima tinerețe fără o slujbă stabilă. Taică-su a prins vremuri mai bune...

Când să ne despărțim, observ că are o casetă video în mână. Aproape toți locatarii sunt clienți ai unui centru de închiriat filme din apropiere. Îl întreb ce și-a luat. Gilles ezită să-mi răspundă. Îmbujorat,

îmi spune totuși că e vorba de un documentar despre motocicletă Harley-Davidson. Motocicleta supremă!

Gândesc că e vorba de un camuflaj, că în realitate Gilles se pregătește să se delecteze cu o peliculă porno... Nu-l văd ambalând o motocicletă, pe strada mare din Jolimouton... Nu-l văd strecurându-se ca o nălucă printre mașini, pe autostrada spre Montreal. Dar nu! Gilles începe să-mi dea detalii despre minunățiile de găsit pe casetă. A mai văzut-o! Cum arăta șaua în anii cincizeci... Cum au evoluat lățimea pneurilor... viteza maximă... puterea, capacitatea cilindrilor motorului... Care e cauza sunetului inconfundabil... a duratei de viață incredibile... Cum e cu aerodinamismul de ansamblu...

În final, Gilles se oferă să-mi împrumute caseta, pentru două ore. Dau din cap, evaziv. El înțelege că n-am un aparat video în cameră (perfect adevărat, de altfel) și mă invită să vedem împreună pelicula, în camera lui. Nu cu mare bucurie, e clar. Ar prefera să se delecteze singur, să aibă libertatea de a relua la nesfârșit pasajele fierbinți... Primește refuzul meu politicos cu evidentă bucurie.

10.

Tot în februarie, camera liberă de la parter, cea cu posterul cu James Dean, este ocupată de Stéphane. Noul venit este tânăr, abia trecut de douăzeci de ani. Lucrează ca patiser la restaurantul Dunkin' Donuts

de pe strada centrală... Cunosc bine locul, trec pe acolo aproape seară de seară.

A doua zi după instalare, Stéphane aduce acasă un câine... Un ciobănesc german de două luni, botezat Sultan. De ce tocmai Sultan, Stéphane nu poate să-mi spună. A auzit numele undeva și i-a plăcut. Câinele zburdă prin salon, pe scări, pe coridoare. Dacă mănânci, vine lângă picioarele tale și te privește cu ochi rugători. Pe cei doi copii din casă îi latră, făcându-i să plângă.

Prezența lui Stéphane nu întârzie să se facă remarcată printre colocatari... Ocupă telefonul din salon cât toți ceilalți la un loc... Cu receptorul la ureche, umblă prin salon la bustul gol. Răcnește ori se sufocă de răs, îi face lungi declarații prietenei, o anglofonă numită Jackie... Își pregătește în același timp masa... Uneori scapă câte-un vânt... În chip de scuză spune repede: Uuups! O natură expansivă...

11.

Las, probabil, impresia cuiva care are timp de pierdut. N-am cunoscuți în Jolimouton, alții decât patronul și colocatarii, familia mi-e departe... Am în schimb o mașină, care zace în parcare. Carole s-a prins prima că-mi poate găsi o întrebuintare... Am spus cum. Acum a apărut Stéphane. M-a reperat repede... La câteva zile după ce ne-am cunoscut, într-o seară, îmi spune că-mi plătește cincisprezece dolari dacă-l duc cu mașina până la casa părinților, într-un sat de lângă Jolimouton. Foarte aproape de

Jolimouton, precizează. Vrea să-și recupereze un cec, sosit pe numele lui dar pe adresa părinților. Sunt curios să văd împrejurimile Jolimouton-ului, așa că accept. În privința plății, nu spun nimic precis. Îmi propun să fac pe generosul, dar la sfârșit...

Pe drum, Stéphane îmi povestește cum a fugit de-acasă, la cincisprezece ani... Cum următorii trei ani și i-a petrecut la Montreal, muncind ca ajutor de bucătar... Cum apoi și-a dat seama că viața lui acolo nu ducea nicăieri... (Reacție identică celei a lui Carole. Marele oraș spulberă visurile.) Cum s-a întors acasă și s-a împăcat cu ai lui. Ascultându-l, îmi spun că poster-ul cu James Dean stă bine în camera lui. Îi întărește convingerea că a făcut bine fugind din metropolă.

Facem cam cincizeci de kilometri de drum. Cel puțin jumătate, drum de țară... Zăpadă înghețată și pietriș. Mazda mea suferă. Djamel, mecanicul algerian din Montreal care mă are client, m-a avertizat că amortizoarele sunt terminate. L-am bănuț că vrea să mă bage în cheltuieli inutile...

Ajungem pe întuneric. Găsim toată familia strânsă în salon, o încăpere cât un hangar. Stéphane mă prezintă pe fugă, “un prieten”. Mi-i arată apoi cu degetul pe cei de față, unul câte unul, prezentându-mi-i. Îngenunchiați în jurul unui calculator pus direct pe covor sunt părinții, sora cea mare și prietenul ei. Cei cinci-șase copii risipiți peste tot sunt frații și surorile mai mici.

Am nimerit în momentele în care adulții familiei își însușesc ABC-ul utilizării calculatorului, abia cumpărat. Prietenul sorei e omul care cunoaște. Mama familiei, o femeie scundă și rotofeie, se desprinde din grupul de cursanți. Pe mine mă îndeamnă să stau într-unul dintre fotoliile din fața televizorului. Dispare apoi cu Stéphane pe una din ușile care dau în salon.

Stau pironit în fața televizorului. N-am telecomanda la dispoziție, așa că sunt obligat să înghit ce mi se dă... Un concurs gen “Cine știe câștigă”... Isteții de serviciu, animatorul și gașca de produs aplauze... Din când în când, o variație: un set de clipuri publicitare. M-aș uita pe peretele din spatele televizorului dar mi-e teamă să nu las impresia unui tip puțin deranjat. Arunc câte-o privire furtivă grupului din jurul calculatorului. Sora mare e drăguță. Stă cu coatele și cu genunchii înfipti în covor, în timp ce privește ecranul calculatorului. Își mișcă fundul în dreapta și-n stânga, ca o găină. Unul dintre copii, o fetiță de cinci-șase ani, îmi dă târcoale. Scoate brusc capul de după speteaza unei canapele, mă privește fix câteva clipe, îmi zâmbește, apoi dispare. Face treaba asta de câteva ori. Mă las prins în joc. Când fetița apare de după canapea, stau nemișcat, privind televizorul. Apoi îmi întorc brusc fața către ea și-i fac cu ochiul.

După vreo trei sferturi de ceas de când dispăruseră, Stéphane și maică-sa se-ntorc în salon. Maică-sa se repede către grupa ei de studiu. Nu vrea să rateze virajul către tehnica mileniului trei.

Stéphane vine lângă mine și-mi spune că putem pleca. Își ține o mână pe burtă... își înnăbușă un râgâit... Nu că mi-ar fi foame... dar orgoliul meu suferă!

Înainte de a părăsi salonul, lansez un bon-soir sonor întregii asistențe. Cei din jurul calculatorului își saltă capetele și mă privesc surprinși. După câteva clipe, în care pare că face eforturi să-și amintească unde m-a mai văzut, tatăl familiei îmi întoarce salutul.

Vizita îmi lasă un gust amar. Mergem în tăcere, o bună parte din drumul de întoarcere. Am fost tratat ca un taximetrist... Nimic grav, îmi spun, numai că serviciul trebuie plătit... Mazda mea mă aprobă, cu dovada propriei ei suferințe. Ne zgâlțâie ca o căruță, rulmenții zdroncăne... Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, Stéphane spune:

- Plătesc cincisprezece dolari pentru drum, OK?

- E perfect, zic.

Un fel de declarație bilaterală de antipatie... Până la Jolimouton nu schimbăm mai mult de două-trei vorbe.

12.

Hélène mă anunță că a aflat ceva îngrozitor legat de România. Un prieten de la AA i-a spus că, acolo, alcoolicii nu sunt lăsați să se organizeze.

- Ce înseamnă AA? o-ntreb răspicat.

- Alcoolicii anonimi, îmi șoptește Héléne.

Auzisem, da... O organizație specializată în dresajul celor care și-au pierdut abilitatea de a număra paharele băute... Poliția e și ea pe-aproape... Membrii conștiincioși își văd eventualele pedepse diminuate...

- Și ce treabă ai tu cu AA? întreb, cu o voce mai blândă.

Héléne clatină din cap. Viața, îmi spune. Apoi îmi povestește cum, în urmă cu cinci ani, neînțelegerile cu soțul au împins-o să-și caute “refugiul” în alcool. Neînțelegerile s-au amplificat, făcând divorțul de neevitat. Soțul, nebăutor, a adjudecat copilul. (Ajunsă aici, Héléne scutură din cap, cu dezgust). După un an de “derivă” a apelat la serviciile celor de la AA. De atunci e nelipsită de la întrunirile bimensuale ale grupului ei de lucru. Viața socială nealcoolizată.

Peste câteva seri, Héléne vine acasă cu un tort roz, mâncat pe jumătate, pe care-l abandonează în salon, cu un bilet alături: “Servez vous!” Mă servesc, dar vreau să știu cu ce ocazie. Este tortul aniversării ei de la AA, îmi spune. O dată pe an, fiecare membru al grupului își serbează ziua... Ziua aderării la AA, ziua de când n-a mai cedat ispitei.

Ajuns în camera mea, mă gândesc la cei câțiva băutori înverșunați pe care-i știu în țară. Doi prieteni, unul mic editor în Craiova, altul inginer în

București... nu pot fi considerați alcoolici dar au șanse să devină. Tatăl celui din urmă, fost redactor la televiziune, da... Un văr din Muscel, paznic la un depozit de carburanți, da... Un unchi din Constanța, răpus de curând de o ciroză, eh, da... Încerc să mi-i imaginez participând la o întrunire terapeutică, înfruptându-se dintr-un tort roz... Nu reușesc. Îi văd foarte bine, în schimb, nemulțumiți că băutura bună e cam scumpă.

13.

Seară de seară găsesc ziarul local *Le Nouvelliste* pe masa din salon. Îl cumpără unul sau altul dintre colocatari, pentru paginile de mică publicitate. Îl citesc în timp ce mănânc. Dau întotdeauna peste urmele lecturii lui Gilles. Mici intervenții, ici-colo, făcute cu un pix albastru.

Acum am în față un articol intitulat “Banii injectați de guvern în GIGATECH Inc. vor produce 40 de noi locuri de muncă”. Poza însoțitoare îl prezintă pe directorul companiei, în spatele biroului directorial, într-o atitudine directorială. Chipului i-a fost adăugată o bulă, ca-n benzile desenate, conținând mesajul: “Calmați-vă, s-au ocupat”.

Întorc pagina. Anunțul unei agenții de voiaj are titlul: “Te-ai săturat de iarnă? Există Florida!” Din poza alăturată, o jună în bikini mă privește peste ochelarii sprijiniți pe vârful nasului. Stă cu burta pe nisip și cu fesele-n aer, la doi pași de ocean. Mâna

criminală a adăugat și-aici o bulă. Fata spune: “E prea cald!”

Are umor, Gilles. Un umor care nu te-nvesește. Care te face să te-apropii de fereastră și să privești lung la mormanele de zăpadă de-afară.

14.

La început de aprilie ninge câteva zile la rând. Pe acoperișul plat al clădirii se așterne un strat de zăpadă de un metru grosime... Zăpadă moale, sortită să dispară repede. Sunt în salon, cu Gilles și cu Louis. Gilles îi arată lui Louis petele de umezeală apărute pe tavan, în jurul celor două becuri.

- E periculos!

- Știu, Gilles... Dar n-am bani ca să te plătesc să dai jos zăpada...

- Nu de asta am zis... Am remarcat numai că există un risc.

Louis îmi adresează un zâmbet complice. Un mesaj între noi, cei care ne descurcăm... Gilles pare c-a pus-o la inimă. Are o figură de câine bătut. Își aranjează ceva în frigider, apoi ne părăsește fără nici o vorbă. După ce Gilles închide ușa în urma lui, Louis îmi spune, șoptit:

- Mă bate la cap de când a început ninsoarea.

Se apropie de fereastră și-mi face semn cu bărbia, spre afară.

- Pentru curățat curtea am primit trei oferte!
(Numără pe degetele unei mâini). Gilles, desigur...
Christian... și Hélène!

Îi sclipesc ochii. Ne privim, ne încrețim
frunțile, ne clătinăm capetele... Filozofi!

Louis îmi mai spune că a chemat pe cineva cu
un tractor de dezăpezit, pentru a doua zi. Cei de la
bancă preferă treaba făcută repede și bine. Plătesc cât
face.

15.

Imediat după ultima zăpadă, business-ul lui
Christian începe să miște. Timid, cât pentru o zi-două
de muncă pe săptămână. Seara de dinaintea unei
astfel de zile, Christian abandonează televizorul mai
devreme ca de obicei. “Mâine muncesc”, îmi spune,
în timp ce strivește ultima țigară în scrumieră.
Dimineața, la opt fără un sfert, când trec prin salon
în drum spre ieșire, îl găsesc așezat la masă,
fumându-și prima țigară a noii zile. Odihnit, ras,
pregătit de plecare. Îl salut. Răspunsul lui este:
“Astăzi muncesc”.

16.

Sunt cu Christian și cu Stéphane în salon.
Christian stă în fotoliu și fumează. Stéphane tocmai a
terminat de mâncat iar acum își spală vasele. Eu mă
pregătesc să mănânc.

- Știi, ești un tip de treabă, îmi spune Christian. Într-adevăr de treabă.

Ce să zic... Sunt flatat. Christian nu are un motiv evident să spună ce spune. Nu l-am împrumutat cu bani, nu l-am plimbat cu mașina... Motivul aprecierii lui Christian nu poate fi decât unul, tonul cu care îmi vorbesc.

- Să nu exagerăm, zic.

- Nu-nu, ești un tip cum trebuie! insistă Christian.

- OK, zic. Află că și eu te consider pe tine un tip de treabă.

Stéphane pare puțin iritat de schimbul ăsta de amabilități, din care el e exclus.

- Am și eu o întrebare, îmi spune. De ce-ți ții tot timpul mâncarea din frigider în pungi?

Da... Părerile despre mine sunt împărțite, constat... Îmi țin mâncarea în pungi din motive de igienă. În frigider, raftul meu e ultimul, de jos. Nu suport să văd picături de suc de roșii sau de mai-știu-eu-ce prelingându-se din pachetele de pe rafturile de deasupra peste pâinea mea, pachetul meu de unt sau bucata mea de salam. Bag totul, de-a valma, în două pungi mari. Știu unde bate Stéphane, cu întrebarea lui. Vrea să insinueze că m-aș teme de eventuale ciupituri... Că sunt meschin... Mai rău, că pun la îndoială cinstea colocatarilor mei.

Stéphane îmi așteaptă răspunsul cu un interes cinic.

- De ce? întreb la rândul meu, retoric. Pentru că-i mai comod... Când mă pregătesc să mănânc, pun totul pe masă deodată.

- Aha! zice Stéphane, chipurile lămurit.

Christian nu pare să înțeleagă ce-i cu povestea asta cu pungile.

17.

La început de mai, Louis îi spune lui Stéphane că trebuie să se decidă, ori renunță la câine ori își caută o altă locuință. Unii dintre locatari nu-i mai suportă prezența... Sultan e agresiv, latră, schiaună noaptea... Din cauza lui nu se mai poate mânca în liniște în salon. Curățenia lasă de dorit... Mai există și regulamentul imobilului, obligatoriu pentru toți chiriașii, care interzice prezența animalelor...

Toți locatarii suntem la curent cu conflictul. Ne informează Louis. Stéphane pare supărat pe toată lumea. Nu mai salută, nu mai răspunde la salut... În glasul lui, când își strigă câinele, se deslușește un reproș la adresa tuturor neiubitorilor de câini.

O săptămână mai târziu, Stéphane primește o scrisoare de la bancă. I se comunică oficial ceea ce Louis îi spusese deja. Trebuie să aleagă, câinele sau locuința. Îl aud declarându-i patetic lui Christian:

“Eu la câine nu renunț!” Încearcă să afle care dintre locatari l-a lucrat. Eu sunt primul pe lista neagră.

- Sorin, pe tine te deranjează cumva câinele meu? mă-ntreabă deodată.

- Nu, Stéphane. Dimpotrivă, îl găsesc foarte simpatic.

- Cine crezi tu că i s-a plâns lui Louis?

- Habar n-am, Stéphane.

A doua zi, Stéphane ne anunță că a hotărât să-l ducă pe Sultan la casa părinților. Peste încă o zi, revine asupra hotărârii... Nu poate să-l părăsească pe Sultan, trebuie să-și caute o altă locuință. Două-trei zile mai târziu, când vin de la slujbă, Stéphane tocmai se mută. Este într-o camionetă Ford, pe locul de lângă șofer. Are tot avutul, împachetat, în spatele mașinii. Sultan e și el în cabină. Se chinuie să privească afară, i se zăresc ba urechile, ba botul. Eu sunt în Mazda mea. Îl salut pe Stéphane ridicând o mână, ca un preot dându-și binecuvântarea. Îmi răspunde la fel. Nu ne-am prea înțeles noi, dar de-acum e sigur că nu ne vom mai stingheri.

Ajuns în salon, văd ușa întredeschisă a camerei părăsite de Stéphane. O împing și-mi arunc o privire înăuntru. Posterul cu James Dean lipsește. Am satisfacția cititorului de romane polițiste, când își vede îndeplinită previziunea.

În săptămâna care a urmat plecării lui Stéphane, venit acasă într-o pauză de prânz, îl surprind pe Gilles golindu-și camera. Îmi spune că-și duce lucrurile la locuința părinților... Că el urmează să plece la Montreal, unde-l așteaptă *prietena*... Că tot acolo își va completa și necesarul de ore de zbor.

- Am și-o mașină! mai spune. Vrei s-o vezi?

Nu pot să nu-l însoțesc până-n fața casei. E vorba de-un Ford Escort. Rugină... doar câteva ciupituri. Arată mai bine ca Mazda mea... ceea ce nu-nseamnă mare lucru, recunosc. Gilles îmi spune că i-a dat-o taică-su. Că, în urmă cu doi ani, a făcut niște lucrări de zidărie, la casa părinților. Lucrări neplătite... Înțelegerea a fost ca, în schimbul muncii, să primească mașina familiei, dar numai atunci când taică-su își va lua una nouă.

Pare să-i meargă bine lui Gilles. Mașina, ca mașina... Meritul e al lui taică-su, că a reușit să-și ia alta. Însă prietena care-l așteaptă... Cine-ar fi crezut?

Câteva zile mai târziu, aflu de la Christian că Louis e supărat la culme. Gilles i-a tras clapa... Nu și-a plătit chiria pe ultimele două săptămâni.

19.

După ultimul week-end din mai, venit de la Montreal, nu mai aud scâncetele fetiței. Ambele camere de la parter sunt acum goale. Carole s-a mutat cu Daniel, tatăl fetiței. S-au mutat cu bagaje și copii într-un apartament de pe strada centrală. Două-trei

seri mai târziu, Carole se întoarce să-și ia unele lucruri lăsate în urmă. În mișcări, dovedește siguranța unui căpitan de corabie, pe mare agitată... Conștientă că are acum de jucat un rol bine definit... Mulțumită...

Week-end-ul următor e rândul lui Robin și Hélène să dispară. Nu apucăm să ne luăm rămas bun. Aflu detalii de la Christian, care i-a ajutat să se mute.

Apar, în aceeași perioadă, fețe noi. Anne, Miriam, Germain... Treptat-treptat ajungem să ne cunoaștem.

***

Anne are un aspect bizar... Îți stârnește regretul că n-ai cunoscut-o zece ani mai devreme... Un top-model trecut printr-un lagăr de exterminare... Îi ia locul lui Stéphane, de cel mai fervent utilizator al telefonului. Mai mult chiar decât Stéphane, trăiește intens odată brânșată la linia telefonică. Vorbind, se supără, glasul îi devine tremurat, apoi începe să se smiorcăie. O fată cu probleme...

Zile la rând nu pare să mă vadă. Când ne întâlnim în salon o salut iar Anne nu-mi răspunde. Nu-mi e clar dacă nu mă aude sau dacă nu vrea să-mi vorbească. Altădată e un model de sociabilitate. Îmi vorbește despre planurile ei. Îmi spune că din toamnă începe niște cursuri, la Universitatea din Trois Rivières... Cursuri prin corespondență. Printre ele, unul de etnografie, marea ei pasiune... Pentru că ea vrea să afle lucruri interesante despre toate popoarele

lumii... Apropo, îmi spune Anne, ce este cu statul ăsta, Israel, despre care se vorbește atâta prin ziare și la televizor? Unde se află? Cum arată locuitorii? Îi explic profesoral lucruri cunoscute foarte bine de fiu-meu, de exemplu, elev de școală primară.

***

Miriam e o fată veselă. Îi face plăcere să vorbească, râde ușor. Vine din Drummondville, îmi spune. Are acolo părinții, un frate și-o soră. Fratele a profitat de slăbiciunea surorilor și s-a făcut stăpân pe toată averea familiei. O gestionează și scoate un profit bun, pe care nu-l împarte cu nimeni. Miriam vede situația cu umor.

- Dar el, săracul, suferă. Când ne vorbește, nu poate să ne privească în ochi. Este evident că ceva îl apasă.

- Păi nu-l mai chinuiți așa, spun. Ușurați-l!

Miriam apreciază răspunsul. Spune întruna, printre hohote de râs, “Ușurați-l”.

Dar Miriam mai are o poveste, una mai puțin veselă. Îmi spune că ea de fapt vine din Montreal, unde a avut un “dépanneur”, împreună cu soțul. În urmă cu an, a fost nevoită să-și ia copiii, unul de cinci altul de șapte ani, și să fugă cu ei la Drummondville, la părinți. Soțul nu se purta cum trebuie... Nu poate să spună ce era cu el, nu mai mult de-atât: copiii nu erau în siguranță! Fetița, în special... Aici, la Jolimouton, Miriam a venit fără copii. I-a lăsat sorei, la Drummondvile. Ea are nevoie

de un răgaz, îmi spune, pentru a se lămuri ce poate să facă pe mai departe. Deocamdată își caută o slujbă, ca vânzătoare sau ca serveuză.

***

Germain are o mașină neagră, decapotabilă, cu două locuri... Veche dar într-o stare acceptabilă... O mașină de fante... În ton cu pantalonii lui de un negru lucios, cu cămașa descheiată la trei nasturi, cu ochelarii de soare mereu înfipti în păr. Germain e trecut de cincizeci de ani dar abordează existența într-un mod tineresc. Când ne nimerim singuri în salon, mă provoacă să-mi spun părerea despre fetele din jur. Eu îl îndemn să și-o spună el. În Catherine, sub aparența de tânără mămică sfioasă, a întrezărit mari disponibilități. Pe Anne o găsește terminată. Consumă, șoptește Germain. Un fel de a spune că ia droguri. Nu mă gândisem, dar pare plauzibil. Cât despre Miriam, Germain face un gest decis. Mătură aerul cu dosul palmei, sugerând maxima accesibilitate.

20.

Stau la masa din salon și mănânc, cu ochii pe ziar. Deodată... BANG! O ușă de la etaj este deschisă cu violență. Urmează un ropot de pași, pe scara de lemn... Se aud câteva pufăituri, de sportiv rutinat în minutele de încălzire... dar și bip-uri, voci diverse... Apoi Germain pătrunde în salon... În maieu, cu cămașa pe braț... mirosind a lavandă...

Pare îngrozitor de grăbit. Mă salută pe fugă, în engleză. “Hellooo...!” Germain este mândru de pronunția lui. I-a rămas de la o “ex”, anglofonă din Ontario. Cât timp umblă prin frigider și-și umple un pahar cu un amestec gata preparat de lapte și cacao, își lasă pe masă aparatul producător de bip-uri și de voci. Își bea laptele cu mici înghițituri grăbite, își înșfacă jucăria și se năpustește spre ușa de ieșire. Aud apoi demarajul scurt al mașinii.

Mi-a trebuit ceva timp până să mă dumiresc ce-i drăcovenia aia piuitoare... Un aparat de interceptat convorbirile purtate cu telefoanele fără fir. Cu el devii martorul anonim al problemelor altora. Scandaluri, confidențe, amoruri ascunse... E bun și pentru mesajele poliției. Afli de un incendiu, un furt, o încăierare, o crimă? Fugi repede la locul faptei și VEZI.

Germain e mereu pe recepție. De dormit, doarme pe apucate... Ziua, noaptea, nu contează. Important e să nu rateze evenimentul... Într-o dimineață, am asistat la un început de scandal. Germain îl muștra pe Louis pentru că, venit noaptea la trei, blocase cu Honda lui ieșirea din curtea din spate... Curte în care Germain făcuse greșeala să-și lase mașina... Iar la patru, când Germain a avut o urgență, n-a mai putut să mai plece...

21.

Îi dau lui Catherine banii de chirie pentru săptămâna de dinainte de concediu. În timp ce ea îmi

scrie chitanța, îmi spun că mă pregătesc de-un drum la New York.

- Am stat doi ani la New York, îmi șoptește Catherine.

Îmi cer amănunte. Știu că a venit la Jolimouton imediat după terminarea studiilor făcute la Montreal. Nu înțeleg când a avut timp să stea doi ani la New York.

- În timpul facultății, îmi spune, tot șoptit. Prietenul meu locuia la New York. Patru-cinci luni pe an eram și eu acolo, cu el.

- Catherine!

Glasul lui Louis. Din camera alăturată, a auzit-o bătând câmpii. Catherine îmi zâmbește cu un aer vinovat. Privind-o, înclin să-i dau dreptate lui Germain.

22.

Când sună telefonul, sunt două șanse din trei ca el să sune pentru Anne. Iar seara, Anne este de multe ori plecată. Mi se întâmplă, deci, să iau mesaje pentru ea. De câteva ori, un tip cu o voce consumată mă roagă să-i transmit doar atât: el, Jean-Jacques, a căutat-o.

Într-o seară, întors de la slujbă, dau peste un individ care umblă prin salon. E ceva în neregulă cu el. Felul în care-și mișcă picioarele... și mâinile... Fixitatea privirii... Pare un robot humanoid, din

recuzita filmelor SF. La salut îmi răspunde cu întârziere, ezitant. Eu mă apuc să-mi pregătesc masa, el își continuă mersul lui de marțian. În salon vine și Catherine. Cei doi continuă o discuție începută înainte de venirea mea.

- Nu am cheia de la camera lui Anne. Am verificat. Iar în privința banilor, nu am nimic în casă... Louis a dus deja chiriile la bancă.

- Bine... Atunci eu mai aștept...

Și mersul continuă. Privindu-mă o clipă înainte de a părăsi salonul, Catherine își dă ochii peste cap... Un fel de a-mi spune că prezența marțianului o exasperează.

Sunt acum așezat la masă, gata să mănânc. Am deschis televizorul, cu sonorul la minim. Știrile de la șase tocmai au început... dar bizarul mi se plimbă prin față, printre masă și televizor, ca o limbă de pendulă... Una leneșă, bătând minutele. Îl întreb dacă vrea să mănânce ceva. “Nuuu...”, îmi spune șoptit. Gândul că ar putea înghiți ceva pare să-l facă să sufere. Îl îndemn să stea pe canapeaua din fața televizorului. “Nuuu... Prefer să umblu, îmi face bine...” Înteleg că are o problemă cu sănătatea. Nu-l mai sâcâi.

Cât timp mănânc, continuă să umble. Dar când mă vede pregătit să părăsesc salonul, se oprește și-mi spune: “Pot să te rog ceva?” Presimt ce va urma. Am mai auzit întrebarea asta, pe străzile din Montreal, din București sau de aiurea. Dar niciodată nu poți fi sigur în avans. Îl îndemn să continue. “Nu ai cumva

un dolar?” Știam eu... Îmi spune că trebuie să ia *acum* două pilule dintr-un anume medicament și că nu are toată suma necesară pentru a le cumpăra, doi dolari și câțiva cenți... Aducă imediat că mâine mi-l returnează, dolarul, pentru că urmează să încaseze un cec.

O licitație modestă. Nu-i greu să fac pe generosul. Îi spun să mă aștepte câteva clipe. El înțelege că am înghițit hapul cu cecul și plusează: “Scuză-mă, e posibil să ai doi?” “Nu sunt sigur dar voi verifica”, spun. Îl avertizez astfel că nu poate merge mai departe. Urc până-n cameră și mă întorc cu o monedă de doi dolari. I-o dau și-l las singur.

Două ore mai târziu, mă hotărâsc să fac o plimbare, până la o cafenea. Trec din nou prin salon. Marțianul n-a plecat. Este tot în picioare, dar înconjurat de Louis, Catherine, Miriam și Anne. Catherine a deschis ușa culisantă, din geam, care dă spre curtea din spate. Louis îl ține de un braț și îl îndeamnă să se apropie de ieșire. Miriam participă și ea la expulzare:

- Hai, Jean-Jacques, acolo vei găsi tot ce-ți trebuie.

Jean-Jacques se întoarce spre Anne.

- Anne... Nu vreau să merg acolo... Te rog, Anne...

Anne își ține buzele strânse și dă din cap, în semn de refuz.

- ... Dorm pe canapea, Anne. Plec mâine dimineată. Te rog, Anne!

Anne continuă să tacă. Jean-Jacques, văzându-se fără nici un aliat, nu se mai opune. Este scos din casă și băgat în mașina lui Louis, în spate. Anne se urcă în față, alături de Louis.

După plecarea mașinii, schimb câteva vorbe cu Miriam. Aflu că Jean-Jacques va fi dus la un “centre d’hebergement”. Un adăpost temporar pentru *itineranții* cu probleme de sănătate, printre altele. Jean-Jacques este în această situație. Nu are locuință iar că-i bolnav se vede cu ochiul liber. “De fapt, ce are?” întreb. Miriam dă peste cap un pahar invizibil și izbucnește în râs. Sunt stupefiat. N-am avut nici cea mai mică bănuială că Jean-Jacques ar fi beat. O beție fără miros și fără veselie, o beție clinică.

- Anne și Jean-Jacques sunt la fel, spune Miriam. S-au cunoscut acolo, la centru... S-au văzut și s-au îndrăgostit, hi-hi-hi!

23.

Cândva în septembrie, într-o pauză de prânz, intru în magazinul Metro de pe strada centrală. Caut o pâine, înainte de a trece pe acasă, să mănânc. Între două rânduri de etajere dau peste Gilles.

Pare obosit și trist. Mă întreabă dacă lucrez în același loc și dacă am testat mașinăria, peste vară. Îi povestesc cum s-a plimbat șeful cu ea pe lac și cum a dat câteva ture pe nisipul de pe mal. Cum a încercat

să zboare și cum i-a izbutit doar un salt... O jumătate de metru înălțime și vreo trei metri lungime. Cum a început să iasă fum din motor. Cum am filmat eu totul, din șalupă.

Gilles îmi înghite vorbele. Ce viață, ce viață! pare că-și spune. Îmi cere detalii. Ce se întâmplase, de fapt, cu motorul? Îi vorbesc despre bieleta ruptă și despre cauza primă, sistemul de răcire defectuos. Gilles se uită la mine ca la un ales al zeilor.

Între noi se lasă tăcerea. Ca s-o risipesc, îi pun o întrebare. Și-a luat ori nu și-a luat certificatul de instructor de zbor? Gilles redevine trist. Nu, nu și l-a luat. Poate vara următoare...

Îmi privesc ceasul și spun:

- Gilles, pauza trece repede. Trebuie să plec.

- Da-da! Și eu sunt tot în pauză!

E ceva în tonul lui Gilles, ca un reproș. O mică punere la punct. Mai lucrează și alții pe lumea asta, trebuie să înțeleg.

24.

Tot în septembrie, într-o dimineață, când cobor în salon, dau peste Robin. Alt Robin. Unul neras, îmbrăcat ponosit și care-mi ocolește privirea. Îl așteaptă pe Christian, îmi spune. Mă-ntreabă cum îmi merge slujba. Îi spun că merge la fel. Eu nu-l întreb cum îi merge lui slujba. După cum arată acum, Robin nu poate fi bănuț c-ar mai vinde ceva. Îl întreb ce

mai face Héléne. Îmi spune că Héléne e bine dar că ei doi nu mai sunt împreună.

Două-trei zile mai târziu, Christian îmi vorbește despre necazurile lui Robin. Robin e pe șomaj de vreo lună și scoate bani, la negru, muncind cu Christian. Dar nu de asta suferă Robin... Suferă pentru că l-a părăsit Héléne. L-a lăsat singur, în apartamentul de trei camere, cu mobila în care și-a băgat toate economiile... Mobila a luat-o pentru ea, precizează Christian.

Nu întâmplător este sensibil Christian la pățania lui Robin. De câțva timp, el și Miriam locuiesc împreună... în camera mare de la parter, cea ocupată în primăvară de Carole. I-am găsit așa la întoarcerea mea din Montreal, într-o zi de luni...

În serile în care îi întâlnesc pe-amândoi în salon, îmi lasă impresia unora care au descoperit rețeta fericirii. Stau înghesuiți unu-n altul pe canapeaua din fața televizorului, fiecare cu berea și cu țigara lui la îndemână, râzând și schimbând pupături. Când îi întâlnesc separat, sunt forțat să văd lucrurile puțin altfel. Miriam îi vorbește verișoarei la telefon, de față cu mine: “I-am spus că așa nu se mai poate continua... Că eu, numai cu banii mei, mâncam mai bine... E zgârcit!” Christian, când îl întreb de ce el și Miriam nu-și caută un apartament, îmi răspunde: “Mmm... Nu încă... Să mai văd... Nu știi niciodată cum merge...”

Luna următoare, ajung cu Monsieur Laflèche la o înțelegere. El mă lasă pe șomaj, la rugămintea mea... Am alte probleme de rezolvat, la Montreal... Eu, în schimb, pun în ordine documentația triglisorului înainte de plecare. În cele nouă luni ale prezenței mele la Jolimouton, visul patronului a prins aripi. Invenția nu zboară, e drept, dar câte-un salt tot îi reușește...

În penultima mea zi de lucru la TRIEL Ltée, cu o oră înainte de sfârșitul programului, aud soneria. Mă desprind cu greu din fața calculatorului. Pe scările de la intrare este Gilles. Arată încă mai rău decât la ultima noastră întâlnire, din magazinul Metro. Pare surprins să dea peste mine... Bucuros, în același timp.... În rest, gata să intre în casă, dornic să vadă ce lucrez, să se lămurească, în sfârșit, cum îmi scot banii.

Patronul lipsește, ceilalți membri ai familiei sale, de asemenea. Nu-l pot invita pe Gilles înăuntru. Îl întreb dacă a venit ca să vorbească cu Monsieur Laflèche, pentru o slujbă. Da, îmi mărturisește Gilles, încurcat. Nu știe ce trebuie să vadă în mine. Un concurent? Un aliat? Ca să-i alung temerile, îl informez că a doua zi urmează să-mi întrerup lucrul. Acest amănunt pare să-l reconforteze.

- Am o idee pe care vreau să i-o prezint, îmi spune Gilles. Despre cum să împiedici afundarea unui *skidoo* în zăpada moale.

- Foarte bine, zic, trebuie să vorbești cu el.

Gilles o ia ca pe un îndemn de a-mi arăta mie ideea. Scoate dintr-un buzunar o hârtiuță, nu mai mare decât un bilet de autobuz. Pe bilet este schițat un scuter de zăpadă, cu o elice de avion în bot. Elicea este lejer înclinată spre în sus.

- Înțelegi? Elicea are un rol dublu. Face *skidoo*-ul să avanseze și-l saltă de bot în sus.

Dau din cap. Am priceput principiul. Gilles mă privește gânditor, câteva clipe.

- Prezintă-i tu boss-ului ideea, îmi spune.

Refuz cu demnitate.

- Nu, Gilles, e ideea ta! Eu îi pot spune doar că l-ai căutat. Lasă-i telefonul și te sună.

Gilles îmi spune că nu are telefon acolo unde stă. Acest amănunt îmi pare de-a dreptul straniu. Mă întreb dacă nu cumva Gilles a ajuns “itinerant”, dacă domiciliul lui nu-i o bancă, într-un parc.

- OK, Gilles, îi vorbesc de tine și-i spun că-l mai cauți. E bine?

Gilles pare mulțumit. Ne luăm la revedere, urându-ne cele bune. Întors în birou, rămân cu ochii fixați pe una din hârtiile lipite de patron pe pereți. Citesc în gând textul, de parcă acum l-aș vedea prima oară.

“Dacă hotărârea ta de a reuși este suficient de puternică, nu vei cunoaște eșecul!”

26.

A doua zi, seara, străbat pentru ultima oară strada centrală din Jolimouton, la volanul Mazdei mele.

Citesc iar pancarta pusă într-un geam al restaurantului Dunkin’ Donuts. “Se deschide în curând.” Vestea închiderii, cândva în august, m-a afectat direct. Dunkin’ Donuts-ul mă avea client seară de seară. Fetele care serveau acolo mă cunoșteau... Nu strâmba nimeni din nas dacă stăteam o oră în fața unei cafele, citind dintr-o carte... Pe mese se găseau principalele două ziare franțuzești... Nu era aglomerație... Un loc plăcut. Uneori, prin ușa din spatele barului, îl întrezăream pe Stéphane, echipat în șorț alb și cu bonetă albă. Ne salutăm pe fugă.

Opresc acum la semaforul de lângă catedrală. Pe trotuar, strecurându-se printre pietoni, trece Gilles... Gilles, cel care desenează vulturi... Las geamul jos și-l strig. El se uită-n spate, apoi își aruncă o privire peste mașini. Nu mă vede. Sentoarce și-și continuă drumul. Îl urmăresc îndepărtându-se, în oglinda retrovizoare de pe partea trotuarului. Mâinile înfundate în buzunarele scurtei, spinarea curbată, capul plecat... Un mers indecis, al cuiva rușinat că există. Mă trezesc vorbind singur: “Dacă hotărârea ta de a reuși...”